

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

**ПРАВИЛНИК
О БЕЗБЕДНОСТИ МАШИНА**

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

Овим Правилником се у правни систем Републике Србије садржински преузима **Machinery Directive 2006/42/EC**
Директива 2006/42/ЕЗ Европског парламента и Савета од 17. маја 2006. године о машинама.

Правилником се прописују битни захтеви за заштиту здравља и безбедности који се односе на пројектовање и израду машина, као и други захтеви и услови који морају бити испуњени за стављање на тржиште и/или употребу машина.

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

МАШИНСКИ СЕКТОР ЕУ

Машински сектор представља један од највећих индустријских сектора у Европској Унији, у смислу броја компанија (око 169 000 од којих највећи број малих и средњих предузећа), броја запослених (3,3 милиона).

Са 36% удела на светском тржишту, Европа је највећи светски произвођач и извозник машина. Конкурентност машинске индустрије лежи у синтези одличног, иновативног производа, применом know-how технологија, вештинама и способностима да се задовоље све жеље купца...

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

ПРЕДМЕТ И ПОДРУЧЈЕ ПРИМЕНЕ ПРАВИЛНИКА

Овај правилник примењује се на следеће производе:

- 1) машине;
- 2) замењиву опрему;
- 3) безбедносне компоненте;
- 4) приборе за дизање;
- 5) ланце, ујад и транспортне траке;
- 6) замењиве механичке преноснике снаге;
- 7) делимично завршене машине

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

Производи на које се НЕ примењује правилник:

Овај правилник се не примењује на следеће машине, односно производе:

- 1) безбедносне компоненте које се користе као резервни делови за замену тих компоненти и које испоручује произвођач оригиналних машина;
- 2) посебну опрему која се употребљава на сајмовима и/или у забавним парковима;
- 3) машине које су посебно пројектоване или које се нутрају у употребу у нуклеарне сврхе и код којих у случају отказа може доћи до радиоактивних емисија;
- 4) оружје, укључујући ватрено оружје;
- 5) следећа превозна средства:
  - (1) пољопривредни и шумски трактори, у вези са ризицима који су утврђени посебним прописима, са изузетком машина које су прикључене на та возила;
  - (2) моторна возила и њихове приклице обухваћене посебним прописом, са изузетком машина које су прикључене на та возила;
  - (3) возила са два или три точка обухваћена посебним прописом, са изузетком машина које су прикључене на та возила;
  - (4) моторна возила која су намењена искључиво за такмичења;
  - (5) превозна средства у ваздушном, воденом или железничком саобраћају, са изузетком машина које су прикључене на та превозна средства.
- 6) морска пловила и покретне приклице јединице и машине које су монтиране на тим пловилима и/или јединицама.

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

Производи на које се НЕ примењује правилник:

Овај правилник се не примењује на следеће машине, односно производе:

- 7) машине које су посебно пројектоване и израђене за војне и полицијске сврхе;
- 8) машине које су посебно пројектоване и израђене у истраживачке сврхе за привремену употребу у лабораторијама;
- 9) рударску опрему за дизање намотавањем;
- 10) машине намењене за померање извођача за време извођења сценских представа;
- 11) електричне и електронске производе, односно групе тих производа на које се примењују други прописи, и то:
  - (1) електричне апарате намењене за употребу у домаћинству;
  - (2) аудио и видео опрему;
  - (3) опрему за информационе технологије;
  - (4) уобичајене канцеларијске машине;
  - (5) нисконапонске прекидаче и управљачке уређаје;
  - (6) електромоторе.
- 12) високонапонску електричну опрему, и то:
  - (1) прекидаче и управљачке уређаје;
  - (2) трансформаторе.

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

БИТНИ ЗАХТЕВИ ЗА ЗДРАВЉЕ И БЕЗБЕДНОСТ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ИЗРАДУ МАШИНА - Прилог 1

Општа начела

- ❖ **Произвођач машина** или његов заступник морају да обезбеде да се обави **оцена ризика** у вези остваривања захтева за здравље и безбедност који се примењују за машину.
- ❖ После оцене ризика, машина се мора пројектовати и израдити тако да се узму у обзир резултати оцене ризика.
- ❖ **Битни захтеви** за здравље и безбедност утврђени у овом прилогу су **обавезни**.
- ❖ Машина мора бити, колико год је то могуће, пројектована и израђена са намером приближавања тим циљевима.

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

СТАВЉАЊЕ МАШИНА НА ТРЖИШТЕ И/ИЛИ У УПОТРЕБУ

Пре стављања машине на тржиште и/или пуштања у употребу, **произвођач или његов заступник дужан је да:**

- 1) обезбеди да машина испуњава битне **захтеве за здравље и безбедност** одређене у **Прилогу 1** овог правилника;
- 2) обезбеди **доступност техничке документације** (technical file for machinery) за машину из Прилога 7 овог Правилника;
- 3) посебно **обезбеди потребне информације** (упутства и сл.) о машини;
- 4) спроведе одговарајуће поступке оцењивања усаглашености;
- 5) Сачини **Декларацију о усаглашености** машине у складу са Прилогом 2 поглавље А и обезбеди да та декларација прати машину;
- 6) **Постави знак усаглашености на машину.**

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА МАШИНУ

а) конструкциону документацију која садржи:

- општи опис машине,
- склопни цртеж машине,
- комплетне детаљне цртеже,
- документацију о процени ризика (списак битних захтева, опис заштитних мера)
- применене стандарде и друге техничке спецификације,
- све техничке извештаје са резултатима обављених испитивања,
- један примерак упутства за машину,
- кад је то потребно, декларацију о уградњи делимично завршене машине,
- кад је то потребно, примерке декларације о усаглашености машине,
- један примерак декларације о усаглашености машине

б) код серијске производње, интерне мере произвођача које ће се примењивати да би се обезбедило да машине буду усаглашене са захтевима из овог правилника

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ДЕЛИМИЧНО ЗАВРШЕНУ МАШИНУ

а) конструкциону документацију која садржи:

- склопни цртеж делимично завршене машине,
- комплетне детаљне цртеже уз које ће бити приложени прорачуни, резултати испитивања, сертификати и др.,
- документацију о процени ризика:
  - списак битних захтева,
  - опис заштитних мера,
  - применене стандарде и друге техничке спецификације
  - све техничке извештаје са резултатима обављених испитивања,
  - један примерак упутства за монтажу делимично завршене машине

б) у серијској производњи, интерне мере произвођача које ће се применити да делимично завршена машина остане усаглашена са битним захтевима

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
 Сектор за инфраструктуру квалитета

Декларација о усаглашености машине садржи следеће податке:

- пословно име, односно назив и адресу седишта произвођача и кад то долази у обзир, његовог заступника,
- име и адресу лица овлашћеног за сачињавање техничке документације,
- опис и ознаку машине, укључујући општи назив, функцију, модел, тип, серијски број и трговински назив,
- изричито навођење да је машина у складу са свим захтевима овог правилника и где је то могуће, навођење о усаглашености са другим посебним прописима и/или захтевима са којима је машина усаглашена,
- ако је то одговарајуће, пословно име, односно назив, адресу седишта и јединствени број Именованог тела које је извршило Преглед типа машине из Прилога 9,
- ако је то одговарајуће, пословно име, односно назив, адресу седишта и јединствени, односно идентификациони број Именованог тела које је одобрило систем потпуног обезбеђивања квалитета из Прилога 10,
- позивање на примене српске стандарде за машине,
- ако је то одговарајуће, позивање на друге стандарде и техничке спецификације кад су оне применљиве,
- место и датум издавања декларације,
- идентификацију и потпис овлашћеног лица, одговорног за сачињавање декларације о усаглашености машине у име произвођача или његовог заступника

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
 Сектор за инфраструктуру квалитета

Декларација о уградњи делимично завршене машине мора да садржи следеће податке:

- пословно име, односно назив и адресу седишта произвођача делимично завршене машине и кад то долази у обзир, његовог заступника
- име и адресу лица овлашћеног за сачињавање техничке документације
- опис и ознаку делимично завршене машине који садрже, општи назив, функцију, модел, тип, серијски број и трговачки назив
- наводе о битним захтевима овог правилника који су примењени и испуњени,
- изјаву о преузимању обавезе достављања одговарајућих података и информација о делимично завршеној машини, на захтев надлежног инспектора
- навођење да делимично завршена машина не сме бити пуштена у рад све док се за машину, у коју ће се делимично завршена машина уградити, не утврди да је усаглашена са захтевима овог правилника
- место и датум издавања декларације о уградњи делимично завршене машине
- идентификацију и потпис овлашћеног лица, одговорног за сачињавање декларације о уградњи делимично завршене машине у име произвођача или његовог заступника

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
 Сектор за инфраструктуру квалитета

СЛОБODAN ПРОМЕТ МАШИНА

- Слободно, без икаквих ограничења, на тржиште се могу стављати и/или пуштати у употребу само машине које испуњавају захтеве овог Правилника.
- Ако је одређена машина предмет и других прописа којима се прописује стављање знака усаглашености, постављен **знак усаглашености** означава да је та машина у складу и са захтевима тих других прописа што се види из декларације о усаглашености.

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
 Сектор за инфраструктуру квалитета

СЛОБODAN ПРОМЕТ делимично завршених МАШИНА

- **За делимично завршене машине** обавезна је **декларација о уградњи** из Прилога 2. У Декларацији о уградњи посебно се наглашава да делимично завршена машина не сме бити пуштена у рад, док се не прогласи да је завршена машина, у коју ће се она уградити, усклађена са одредбама Правилника о безбедности машина;
- **Неусаглашене машине или делимично завршене машине** могу се приказивати на сајмовима, изложбама, идр. само ако је на њима видно означено да се оне неће пласирати на тржиште, док се не усагласе са прописима. За време приказивања машина или делимично завршених машина предузимају се одговарајуће безбедносне мере ради обезбеђења заштите лица.

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
 Сектор за инфраструктуру квалитета

ПРЕТПОСТАВКА УСАГЛАШЕНОСТИ И СРПСКИ СТАНДАРДИ

Сматра се да машина испуњава битне захтеве за здравље и безбедност (из Прилога 1), ако је израђена у складу са српским **стандардима** за машине (или неким њиховим деловима) којима се преузимају одговарајући европски хармонизовани стандарди.

Српски стандарди који дају претпоставку о усаглашености наводе се у **списку стандарда** који саставља министар надлежан за област техничких прописа, а објављује се у „Службеном гласнику Р. Србије“:

Сматра се да је машина која има **ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ и коју прати **ДЕКЛАРАЦИЈА О УСАГЛАШЕНОСТИ** усаглашена са захтевима Правилника.**

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
 Сектор за инфраструктуру квалитета

ПОСТУПЦИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ

Ако машина није наведена у Прилогу 4. - **произвођач или његов заступник примењују оцењивање усаглашености интерном контролом производње** - Прилог 8.

Ако је машина наведена у Прилогу 4 овог правилника, а није израђена у складу са српским стандардима, или је делимично усклађена са њима или ти стандарди не покривају све битне захтеве за здравље и безбедност, или ако за ту машину не постоје стандарди, произвођач или заступник примењују:

- **Преглед типа** из Прилога 9 са **интерном контролом производње** из Прилога 8;
- **Потпуно обезбеђивање квалитета** из Прилога 10.

Ако је машина наведена у Прилогу 4 **Правилника израђена у складу са српским (хармонизованим) стандардима** и ако ти стандарди покривају **све битне захтеве за здравље и безбедност**, произвођач или његов заступник примењује један од следећих поступака:

- **Интерна контрола производње** - Прилог 8;
- **Преглед типа** из Прилога 9 и **интерна контрола производње** - из Прилога 8;
- **Потпуно обезбеђивање квалитета** из Прилога 10.

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ

Машина која је усаглашена са захтевима овог правилника означава се знаком усаглашености из Прилога 3 - српски знак усаглашености.

Знак усаглашености поставља се на машину на **видном месту и мора бити читљив и неизбрисив**.

Забрањено је стављати на машине знак, симбол, натпис, ознаку која би могли довести у заблуду потрошача или корисника у погледу значења и/или облика знака усаглашености.

Осим, знакова из става 3. овог члана, дозвољено је стављати на машине друге знакове, ако се тиме не смањује видљивост, читљивост и/или значење знака усаглашености.

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

Неодговарајуће (погрешно) означавање

- Стављање знака усаглашености у складу са овим Правилником **на производе на које се не примењује овај Правилник**;
- Непостојање знака усаглашености** на машини, или **непостојање декларације** о усаглашености за машину;
- Стављање другог знака** на машину, који није знак усаглашености, симбола, натписа или друге ознаке чије стављање је забрањено.

МЕРЕ у случају да НАДЛЕЖНИ ИНСПЕКТОР утврди погрешно означавање:

- Произвођач или његов заступник **мора да усагласи машину** са Правилником, да отклони утврђену повреду или да предузме другу одговарајућу меру по налогу инспектора.
- У супротном - **надлежни инспектор предузима друге мере на које је овлашћен законом (ЗТЗ)** и другим прописима, укључујући ограничавање, забрану стављања на тржиште производа или његово повлачење са тржишта, према прописаним поступку.

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

Поверљивост података

Сви подаци у вези са правима и обавезама лица која учествују у спровођењу овог Правилника су поверљиви.

Нарочито се поверљивим, сматрају подаци и информације које су означене као **пословна, професионална, службена и трговинска тајна**, осим ако се ради о подацима и информацијама у вези са ризицима које производи представљају по здравље и безбедност у смислу закона којим се уређује општа безбедност производа.

Претходне одредбе не утичу на обавезе Министарства, именованих тела и надлежних инспектора у вези са међусобном разменом обавештења, давање упозорења и сарадњу са Европском Комисијом и државама ЕУ.

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ - Значење појединих термина -

<p>До приступања ЕУ или закључивања АСАА споразума</p> <ul style="list-style-type: none"> Знак усаглашености Преглед типа Сертификат о прегледу типа Декларација о усаглашености машине 	<p>Од приступања ЕУ или закључивања АСАА споразума</p> <ul style="list-style-type: none"> СЕ знак ЕЗ преглед типа ЕЗ сертификат о прегледу типа ЕЗ декларација о усаглашености машине
--	--

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
Сектор за инфраструктуру квалитета

Потврда о усаглашености

Произвођач, његов заступник или увозник у случају да произвођач или његов заступник није регистрован на територији Републике Србије, **пре стављања на тржиште** машина на које се примењује овај правилник и за које је примењен поступак оцењивања усаглашености машине из Прилога 8, и то:

- лифтова на електрични погон са вертикални прелаз терета са кабином у коју није могућ приступ људима; ланаца и саставних елемената ланаца;
- челичне ужади за општу намену и
- преносних алата са електромоторима називног наизменичног напона до 250 V за употребу у домаћинству и сличну употребу,

доставља Именованом телу, примерак Декларације о усаглашености за ту машину или њену оверену фотокопију са припадајућом техничком документацијом, ради потврђивања усаглашености машине са захтевима из овог правилника.

Именовано тело издаје **Потврду о усаглашености**.

Именовано тело води евиденцију о издатим потврдама.

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
 Сектор за инфраструктуру квалитета

Даном почетка примене овог правилника, престају да важе:

1. Правилник о техничким нормативима за сигурност од статичког електрицитета („Сл. Лист СФРЈ”, бр. 62/73);
2. Правилник о техничким нормативима за линичку индустрију („Службени лист СФРЈ”, бр. 14/79 и 65/91);
3. Правилник о техничким нормативима за примену моторних ланчаних тестера (вила) у шумарству („Службени лист СФРЈ”, бр. 34/80);
4. Правилник о техничким нормативима за фасадне лифтове на електрични погон („Службени лист СФРЈ”, бр. 19/86);
5. Правилник о техничким нормативима за вешаће скале на електрични погон („Службени лист СФРЈ”, бр. 19/86);
6. Правилник о техничким нормативима за пластичну прераду обојених метала
7. („Службени лист СФРЈ”, бр. 25/86);
8. Правилник о техничким нормативима за лифтове на електрични погон за вертикални превоз терета са кабином у коју није могућ приступ („Службени лист СФРЈ”, бр. 55/87);
9. Правилник о техничким нормативима за дизеланце („Службени лист СФРЈ”, бр. 65/91);
10. Правилник о техничким нормативима за покретне ступовне (скалаторе) и
11. Покретне стазе за превоз лана („Службени лист СФРЈ”, бр. 83/94);
12. Правилник о техничким нормативима за пољопривредне машине („Службени лист СРЈ”, бр. 34/95);
13. Правилник о техничким и другим захтевима за аутомобилске лесте на моторни погон („Службени гласник РС”, бр. 56/09);
14. Наредба о обавезном атестирању ланана и саставних елемената ланана („Службени лист СФРЈ”, бр. 9/83);
15. Наредба о обавезном атестирању челичне ујаци за општу намену („Службени лист СФРЈ”, бр. 61/83 и 17/88).

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
 Сектор за инфраструктуру квалитета

ХВАЛА НА ПАЖЊИ
 zeljko.lalic@merr.gov.rs

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
 Сектор за инфраструктуру квалитета

Примери декларација о усаглашености

Влада Републике Србије
Министарство економије и регионалног развоја
 Сектор за инфраструктуру квалитета

Информације:

- <http://www.merr.gov.rs/aktuelno/novitehnickipropisicir.php>
- <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/european-standards/documents/harmonised-standards-legislation/list-references/>
(директиве новог приступа и пратеће листе стандарда)
- <http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/index.cfm?fuseaction=notifiedbody.main>
(списак европских именованих тела (notified body) према директивама новог приступа)